

Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

4. – 5. stranica

Hrvatski omladinski gastronomski
i sportski dan u Gari *6. stranica*

Natjecanje vinogradara i vinara *7. stranica*

Bog masakra *8. – 9. stranica*

Obramba hrvatskoga identita?

Puna dvorana ljudi u jednom gradišćanskohrvatskom selu, a predavači, Hrvati, kih pol ure govoru nam o obrani i zaštiti hrvatskoga jezika i hrvatskoga identiteta. Na ugarskom jeziku. Meni ne stane u glavu, kako zaduženiki ki su na čelu neke institucije, odgovorni za odgoj budućega pokoljenja, pomoću različitih državnih naticanj, kade se spomene narodnosno bogatstvo, odanost da se očuvaju stoljetne tradicije, kinči i vridnosti, pri predstavljanju vridnih projektov nimaju bar toliko poštovanja prema jeziku i narodu da svoje ideje minimalno dvojezično opisuju pred plenumom. Zvana hrvatske jačke i povidajke izvodjačev, nijedna hrvatska rič ne pada. Po kakovoj peldi se odvija onda obramba i predstavljanje bogatstva, čije korene znamo, a za upoznavanje temelja ne marimo? Kad se kaže da naša mladost ne zna se već pominati po hrvatski, ništ ne donese iz doma u jezičnom pogledu, a na proba, pred spektakli i nastupi im se preobrne sadržaj s hrvatskoga na ugarski, objašnjava im se što jaču, onda se moramo pitati, to je dost? Ima li tajnu moć narodna pratež ali glazbalo, što pak nadmaši tu elementarnu želju da se nauči jezik praocev? U publikli stariji ljudi, znamda i sridnja generacija sigurno bi bili za razumivanje hrvatskoga, a nigdor ne pokaže nijedan slabi znak da bi nešto željili čuti i na hrvatskom jeziku. Ovo je jur tiha predaja vrimentu što šalje poruku: sa starjimi i jezik će se rastaliti i potopiti. O Hrvati, od nas i čuvanju običajev sve gušće se govori i mudruje, samo i isključivo na ugarskom jeziku. S tanci i jačkami do hrvatske svisti marširamo prez jezika. Kade je u tom silnom folkloru zahtjev za nešto diblje, za nešto vridnije, za nešto duglje durajuće? Razlog da većina publike ionako ne zna hrvatski, stoji na slabi noga. Posebno iz ust takovih ljudi čudno to zvuči, ki uz to da su u svojoj profesiji zvanaredni stručnjaki, ono što stvaraju s dicom u kulturnom pogledu, vridno je svake pohvale. Zvana jedne „male falinge“, što naliže uprav jezik, ki pak odredjuje budućnost na ovom tlu. Kade još vik, mi jedni, nekako se slipo ufamo, da hrvatski jezik i identitet ni za desetljeta neće se shranjati samo u legenda, hištorigji, i na tanki stranica knjig, pak dodatno u naši cintiri kot vječni spominak na Hrvate. *Tiho*

Glasnikov tjedan

Dana 20. travnja u dvorani Kupola Mađarskog parlamenta uručene su vjerodajnice parlamentarnim zastupnicama, narodnosnom zastupniku i glasnogovornicima koji su na parlamentarnim izborima 3. travnja mandate osvojili temeljem državnih lista. Vjerodajnice su uručili predsjednik Nacionalnog izbornog ureda dr. Attila Nagy i predsjednik Nacionalnog izbornog odbora dr. András Téglás. Uručeno je 93 zastupničkih i 11 glasnogovorničkih vjerodajnica. Vjerodajnicu je primio i voditelj Hrvatske liste Jozo Solga. Lista koju je postavila Hrvatska državna samouprava dobila je 1760 glasova. Jozo Solga će po drugi put za redom predstavljati interese Hrvatske državne samouprave u položaju glasnogovornika u Mađarskom parlamentu i u nastupajućem parlamentarnom ciklusu 2022.-2026. Osnivačku sjednicu Mađarskog parlamenta predsjednik Mađarske János Áder sazvaio je za 2. svibnja u 11 sati. Nakon utemeljenja novog saziva Mađarskog parlamenta budući mandatar treba oformiti Vladu u roku od mjesec dana, očekuje se kako će Viktor Orbán to učiniti najkasnije do kraja svibnja. Od 199 mandata u novom sazivu 135 mandata ima koalicija Fidesz–KDNP, ujedinjena koalicija šest stranaka (DK, Jobbik, LMP, MSZP, Momentum, Párbeszéd) ima 57 mandata, stranka Mi Hazánk 6 mandata te Njemačka državna samouprava 1 mandat. Uz 199 zastupničkih mandata tu je i 11 glasnogovorničkih mandata, mandata bez prava glasa.

Po važećem Zakonu o radu Parlamenta Narodnosni odbor, kojeg čine izabrani za-

stupnici i glasnogovornici zakonom priznatih narodnosnih zajednica u Mađarskoj, stalni je parlamentarni odbor sa svim pravima i obvezama kao i drugi odbori. U prošlom sazivu Parlamenta on je imao predsjednika i tri zamjenika predsjednika. U novi saziv Parlamenta Romska državna samouprava nije uspjela postaviti državnu listu te tako niti poslati svog predstavnika u Parlament. Kako će se isto odraziti na sastav i strukturu Narodnosnog odbora vidjet ćemo u nastupajućim tjednima. Napomenimo kako su sa stranačkih lista mandate dobila i tri Roma. Nakon njemačke liste koja je dobila 24 630 glasova i povlašteni punopravni zastupnički mandat, druga lista s najviše dobivenih glasova je

„Uručene su vjerodajnice parlamentarnim zastupnicama, narodnosnom zastupniku i glasnogovornicima.“

hrvatska s 1760, slijedi slovačka s 1208, rusinska sa 645, rumunjska s 526, srpska s 418, ukrajinska s 396, poljska s 281, grčka s 232, slovenska s 219, armenska s 163 i bugarska s 157. U zrcalu brojki hrvatskom glasnogovorniku bi trebalo, ako se ništa ne

promijeni, pripasti mjesto zamjenika predsjednika odbora. Kako je u više navrata izjavio hrvatski glasnogovornik Jozo Solga politika je „umjetnost kompromisa“, a kako čujemo predstavnicima manjina je važno da se zadrže stečena prava i da se dobiju nova, i to prije svega na polju izbornoga zakona. Prihvaćanje Zakona o proračunu za 2023. godinu očekuje se završetkom ljetnog zasjedanja budućeg saziva Mađarskog parlamenta. Do sada je narodnosna politika bila unutar Ureda predsjednika Vlade, a zamjenik premijera bio je zadužen za njeno provođenje, kako će biti nadalje vidjet će se nakon formiranja nove Vlade. Sa 135 osvojenih mandata koalicija Fidesz-KDNP ima snažne dvotrećinske ovlasti kojima može donositi, mijenjati i dopunjavati sve zakone koji su potrebni za provedbu Vladine politike u nastupajućem mandatu.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Hrvatskom kazalištu Pečuh iz proračuna Republike Hrvatske dodijeljeno 500 000 kuna (23 460 000 ft)

Na prijedlog Povjerenstva za procjenu i utvrđivanje prijedloga projekata od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske temeljem prijedloga Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 23. ožujka donijela je odluku o proglašavanju projekata od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Za te potrebe Vlada je u 2022. godini iz državnoga proračuna izdvojila ukupno 9 500 000 kuna. Radi se o sljedećim projektima:

1. projekt „Potpora radu Sveučilišta u Mostaru“, Sveučilište u Mostaru,
2. projekt „Izgradnja Hrvatske kuće u Subotici“, Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji,
3. projekt „Institucionalno osnaživanje hrvatske zajednice u Republici Srbiji“, Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji,
4. projekt „Potpora radu Hrvatskog kazališta u Pečuhu“, Hrvatska državna samouprava u Mađarskoj,
5. projekt „Potpora Radiju hrvatske nacionalne manjine – Radio Duxu“, Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore,
6. projekt „Potpora Hrvatskim novinama iz Željeznog“, Hrvatsko štamparsko društvo iz Gradišća, Republika Austrija.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske će s korisnicima potpore, iz točke I. ove Odluke, odnosno sa Sveučilištem u Mostaru, Hrvatskim nacionalnim vijećem u Republici Srbiji, Hrvatskom državnim samoupravom u Mađarskoj, Hrvatskim nacionalnim vijećem Crne Gore i Hrvatskim štamparskim društvom iz Gradišća, Republika Austrija, potpisati ugovore o financijskoj potpori.

U obrazloženju odluke između ostaloga stoji kako sukladno ustavnoj i zakonskoj obvezi Republika Hrvatska skrbi o Hrvatima izvan Republike Hrvatske te dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama te jamči osobitu skrb i zaštitu.

Vlada Republike Hrvatske od 2018. godine pruža sustavnu potporu projektima hrvatske nacionalne manjine od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske, što se pokazuje kao učinkovita potpora i važan poticaj dodatnom osnaživanju etničke, kulturne i jezične samosvijesti hrvatskih manjinskih zajednica i jačanju položaja hrvatske nacionalne manjine kao aktivnog čimbenika u domicilnim državama.

Hrvatsko kazalište u Pečuhu profesionalno je hrvatsko kazalište izvan Republike Hrvatske. Ono od 2018. godine djeluje u suvremenom obnovljenom prostoru i ima iznimno značenje za njegovanje hrvatskoga jezika i jačanje hrvatskoga identiteta Hrvata u Mađarskoj, a istovremeno i za promicanje hrvatske kulture.

Vlada je odlukom pomogla i medije Hrvata u Austriji i Crnoj Gori. U obrazloženju stoji kako za očuvanje i razvijanje hrvatskoga identiteta posebnu važnost imaju mediji te stoga treba dati potporu dvama strateškim medijskim projektima: projektu središnje institucije i zastupničkog tijela hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori, Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore: *Potpora Radiju hrvatske nacionalne manjine – Radio Duxu*, te projektu Hrvatskog štamparskog društva iz Gradišća, *Željezno*, Republika Austrija: *Potpora Hrvatskim novinama iz Željeznog*, kojim se daje potpora tjedniku gradišćanskih Hrvata, koji izlazi 112 godina s bogatom tradicijom i vrlo velikim značenjem za pripadnike hrvatske nacionalne manjine u Republici Austriji, ali i Mađarskoj i Republici Slovačkoj.

U 2022. godini za projekte će se izdvojiti sljedeći iznosi: *Izgradnja Hrvatske kuće u Subotici* 4.250.000,00 kuna, *Institucionalno osnaživanje hrvatske zajednice u Republici Srbiji* 250.000,00 kuna, *Potpora radu Hrvatskoga kazališta u Pečuhu* 500.000,00 kuna, *Potpora Radiju hrvatske nacionalne manjine – Radio Duxu* 250.000,00 kuna i *Potpora Hrvatskim novinama iz Željeznog* 250.000,00 kuna.

Branka Pavić Blažetin

U Budimpešti predstavljeno izdanje autora Dinka Šokčevića / „A magyarországi horvátok rövid története” / „Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj”.

Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj

Dugo razdoblje zajedničke povijesti Hrvatske i Mađarske između ostalog obilježava čvrsto prožimanje dviju kultura. O tom ispreplitanju kulturnih utjecaja nastao je već čitav niz vrijednih knjiga i znanstvenih studija. Izdanje „A magyarországi horvátok rövid története” / „Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj” može poslužiti kao korisna sinteza onima koji žele dobiti osnovne informacije o hrvatskoj povijesti i Hrvatima koji žive u Mađarskoj, a zbog podataka o suvremenim istraživanjima zasigurno može biti zanimljivo i povjesničarima. Ovo izdanje doprinosi i očuvanju i unapređenju identiteta Hrvata u Mađarskoj, koji će i dalje graditi svoju jedinstvenu, raznoliku i iznimno bogatu kulturu, koja je bitan dio cjelovite hrvatske kulture. Važnu ulogu u njegovanju kulturnog identiteta itekako ima i pisana riječ.

U organizaciji Hrvatske državne samouprave u sjedištu Croatice 26. ožujka održana je promocija dvojezične knjige Sokčević Dénés/ Dinko Šokčević: A magyarországi horvátok rövid története / „Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj”. Dio knjige na mađarskom jeziku napisao je Dinko Šokčević, dok je dio knjige na hrvatskom jeziku prijevod mađarskog teksta iz prvog dijela knjige kojeg je načinio Ivan Tomek.

Tko su Hrvati u Mađarskoj? Što povezuje zajednice koje se nazivaju raznim imenima (sub)etničkih skupina i govore različitim dijalektima?

Hrvati u Mađarskoj prema svom podrijetlu te dijalektalnim i etnološkim karakteristikama predstavljaju jednu od najraznolikijih i najsloženijih manjinskih zajednica naše domovine.

Znanstvenici smatraju kako se hrvatska manjina u Mađarskoj može podijeliti najmanje u sedam raznovrsnih skupina koje djelomice govore različitim dijalektima (u kojima su zastupljena sva tri organska narječja hrvatskoga jezika, kajkavština, štokavština i čakavština), a nastale su u različitim razdobljima, u razdvojenom geografskom prostoru i vuku podrijetlo s cjelokupnog matičnog etničkog prostora.

Ovo su samo neka od pitanja i činjenica koje autor obuhvaća u knjizi.

„Većina hrvatskih etničkih skupina u Mađarskoj ima svoje dvojnike i srodnike u matičnoj državi, premda su se neke hrvatske narodne skupine oblikovale u našoj zemlji, gdje su zahvaljujući zatvorenosti i izoliranosti stoljećima poprimale svoja današnja obilježja”, stoji u knjizi. A tko će bolje predstaviti knjigu nego sam autor, koji je na početku izjavio:

U ime domaćina nazočne je pozdravio ravnatelj Croatice Čaba Horvath

„Svako objavljivanje knjige je svečanost, ne samo za autora, nego i za zajednicu, dakle i za čitateljsku publiku. Ova knjiga vrlo je važna za našu hrvatsku zajednicu u Mađarskoj, jer to je prva knjiga koja daje pregled povijesti i kulturne povijesti svih hrvatskih subetničkih skupina u Mađarskoj”.

Nazočne je u ime domaćina pozdravio ravnatelj Croatice Čaba Horvath.

Na predavljanju knjige govorili su državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose Miklós Soltész, zamjenik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Dario Magdić i Veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Mladen Andrić, koji je izjavio:

„Hrvati i Mađari s obje nas strane povezuju i to ostaje tako. Dobro je da imamo ovakve radove, knjige i povode. Knjige su ovdje, knjige ostaju, želja svih nas ovdje je da bude bolje, da se održi ova razina koju smo postigli u međusobnim odnosima i pojedinačno, ja vjerujem da idemo dalje”.

Zamjenik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Dario Magdić istaknuo je važnost djela čestitajući autoru Šokčeviću i naglašavajući kako Ured podupire sve napore na ustrajnom promicanju hrvatskog nacionalnog identiteta i njegovih posebnosti.

„Ovo je značajno djelo koje prikazuje povijest Hrvata u Mađarskoj koji su dospjeli na ove panonske prostore tijekom raznih migracijskih procesa u različitim vremenskim razdobljima. Želim istaknuti osobit doprinos mađarskih Hrvata u očuvanju hrvatskih tradicijskih običaja i bogate kulturne baštine, očuvane hr-

Autor Dinko Šokčević

vatske riječi i razvijene nacionalne svijesti o pripadnosti hrvatskom nacionalnom biću. Ponosni smo što promovirate i njegujete svoju kulturnu baštinu, između ostalog u ovoj vrlo značajnoj knjizi. Ovakva vrijedna izdanja idu u prilog nastojanju da se bogato, raznoliko i osebujno hrvatsko kulturno nasljeđe s ovih prostora i nadalje njeguje i predstavlja te s ponosom čuva kao dio hrvatskog nacionalnog identiteta i kao zalag budućim hrvatskim naraštajima”.

O značaju ovoga izdanja govorio je i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan.

„Mislim da je ovo jedan važan trenutak u povijesti Hrvata u Mađarskoj, jer kako smo govorili i na promociji, postoje razna izdanja i razne monografije koje prikazuju razne (sub)etničke skupine Hrvata u Mađarskoj pa čak obrađuju i neka hrvatska naselja, ali ovakvog predstavljanja povijesti Hrvata u Mađarskoj u jednoj knjizi nije bilo i vjerujem da je to jedan jako važan korak u poznavanju hrvatske zajednice u Mađarskoj, upoznavanju samih sebe, ali i naših sunarodnjaka u Republici Hrvatskoj, odnosno diljem svijeta, a pošto je knjiga dvojezična važna je i za one mađarske simpatizere koji žele saznati nešto više o nama”.

Naglasio je kako je to prvi korak u nizu koji je samouprava dogovorila još prije nekoliko godina. „Tu je u prvom redu leksikon Hrvata u Mađarskoj, koji se izrađuje i može se pogledati na web stranici Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, sve što je dosada učinjeno. Leksikon ćemo možda više promovirati za godinu dana, a ovih tjedana započeo je rad i na velikoj monografiji o povijesti Hrvata u Mađarskoj koja će biti jedno kapitalno djelo za nas i u kojem ćemo zapravo dobiti širi pregled svega o čemu je bilo riječi na promociji. Vjerujem da će narednih godina naši znanstvenici imati i te kako puno posla.”

Autor je govorio u ovom važnom zadatku koji je s predsjednikom Hrvatske državne samouprave dogovoren još prošle godine kada je pokrenut veliki istraživački projekt za pisanje buduće sveobuhvatne znanstvene monografije povijesti kulture Hrvata u Mađarskoj.

„Postoje velike monografije o pojedinim hrvatskim skupinama, ali ne postoji nijedna knjiga koja bi obradila našu zajedničku povijest i zajedno sve hrvatske subetničke skupine u Mađarskoj od Gradišća do Bačke”, rekao je Šokčević i dodao: „Knjiga ima 120 kartica teksta na jednom i 120 na drugom jeziku. Odmah smo odlučili da se objavi dvojezično izdanje. S jedne strane stoga jer pojedini pripadnici zajednice ne govore tako dobro hrvatski, ali nije to bio jedini cilj: doduše, i njima želimo pomoći da upoznaju tko su i što su, a možda dobiju i poticaj i nauče jezik svojih predaka. S druge strane svjesni smo činjenice s kojom se svakodnevno suočavamo, da naši sugrađani Mađari uopće ne znaju za nas, odnosno imaju čak i krive, znanstveno neutemeljene informacije”.

Knjigu autor posvećuje svom ocu te sjećanju na baku i njenog bratića Šandora Borkića, od kojeg je naučio voljeti jezik i kulturu svojih predaka, kao i sjećanju na prijatelja Antuna Vidakovića, koji mu je pokazao na koji se način trebamo boriti za opstanak naše kulture. Razgovarali smo i o važnosti očuvanja jezika u obitelji. Prva knjiga koju je pročitao na hrvatskom bilo je Sveto pismo:

Dio nazočnih, među njima i državni tajnik Miklós Soltész

FOTO: PETER TENNELL

„U pogovoru sam pisao o vlastitom slučaju, ja sam također rođen u mješovitoj obitelji, moja majka bila je Mađarica, iako preko njezinog oca u obitelji imamo i bunjevačkih Hrvata, ali oni su govorili mađarski. Budući da mi je majka bila slabog zdravlja s nama je živjela i baka (očeva majka) iz Baje. S ocem je razgovarala na hrvatskom pa sam ipak od djetinstva čuo hrvatsku riječ. Razumio sam, no u početku nisam govorio hrvatski, ali me je jezik počeo zanimati i počeo sam sustavno učiti. Kad sam kao srednjoškolac počeo redovito čitati hrvatsku literaturu otac mi je prvo dao Sveto pismo. Na moru sam prvi put bio kad sam imao 13 godina, a moj otac, koji je kao novinar s vremena na vrijeme odlazio u Hrvatsku kupio je Bibliju. To je bila prva knjiga koju sam pročitao, a onda sam, naravno, počeo čitati i književna djela”.

Na prvim stranicama knjige državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas napisao je sljedeće:

„Srdačno zahvaljujem inicijatorima ove ideje, nositeljima ovog projekta i izdavačima ove knjige, a prije svega autoru prof. dr.sc. Dinku Šokčeviću, koji zaslužuje naše poštovanje, jer je uspio napisati knjigu koja nam omogućuje jasniji uvid u sve ono što su Hrvati u Mađarskoj bili i što jesu te koja predstavlja temelj i polazište za sva buduća istraživanja”.

Na kraju je dodao kako je uvjeren da će knjiga imati dug život i velik broj zadovoljnih čitatelja te će dobiti važno mjesto i u obrazovnim sustavima obiju država.

Dr. Šokčević živući je primjer uspješnog povezivanja dvaju naroda te bi, kao takav, mogao poslužiti kao ideal kulturnog diplomata. Dosada je među ostalim napisao knjige „Hrvatska – od stoljeća 7. do danas” i „Hrvati u očima Mađara, Mađari u očima Hrvata: kako se u pogledu preko Drave mijenjala slika drugoga”. On je Hrvat je iz Mađarske, istaknuti povjesničar i stručnjak za povijest hrvatsko-mađarskih odnosa.

Knjiga „Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj” doprinosi očuvanju i razvijanju hrvatskog identiteta Hrvata u Mađarskoj, koji će i dalje graditi svoju jedinstvenu, raznoliku i izuzetno bogatu kulturu, koja je bitan dio cjelovite hrvatske kulture. Važnu ulogu u njegovanju kulturnog identiteta ima i pisana riječ.

Događaju su među ostalim nazočili glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i voditelj odjela za manjine Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović.

Za glazbeni ugođaj pobrinuo se Petrovišćanin Jandre Kovač.

Neda Maretić

Hrvatski omladinski gastronomski i sportski dan u Gari

U suorganizaciji Kulturnog centra bačkih Hrvata i Omladinskog kluba koji djeluje u okviru Kulturnog centra 9. travnja u Gari organiziran je Hrvatski omladinski gastronomski i sportski dan. Na županijskoj priredbi okupilo se tridesetak mladih iz bačkih naselja Bačina, Dušnoka, Baje, Santova, Gare i gostiju iz baranjskog Udvara, a domaćin je bila Hrvatska samouprava Gare. Cjelopodnevna priredba koja je održana u mjesnom Domu kulture počela je u ranim popodnevima pripremanjem tradicionalnih jela, a kuhao se goveđi paprikaš i bačka riblja čorba. U nastavku programa u organizaciji Hrvatske samouprave Gare održano je i

Organizatori i najuspješniji u zračnom hokeju: Slaven Szabó, István Aladzsy, Martin Kubatov, Maté Szász i Mladen Filaković

Mladež bačkih Hrvata

predstavljanje Hrvatskog kalendara 2022, a gošća je bila urednica godišnjaka Hrvata u Mađarskoj Branka Pavić Blažetin. Uslijedio je koncert dječjeg tamburaškog orkestra koji okuplja učenike bačkih naselja, među njima i garske učenike, koje u bajske Osnovnoj umjetničkoj školi Danubia podučava učitelj tambure Attila Csurai. Njima su se priključili i harmonikaši pod vodstvom Zsuzske Markó. Nakon zajedničkog ručka svih sudionika održana su sportska natjecanja u zračnom hokeju, stolnom tenisu i

nogometu. Druženje je završeno plesačnicom uz orkestar Attila Csuraija i proglašenjem rezultata. Priredba je ostvarena uz potporu mađarske Vlade, posredstvom Fonda „Gábor Bethlen“ i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Stipan Balatinac

Sveto trodnevlje u Kačmaru s velečasnim Szabolcsom Tomaskovityem

Kačmarski vjernici Vazmeno trodnevlje proveli su s velečasnim Szabolcsom Tomaskovityem koji je predvodio blagdanske mise, obrede i pobožnosti. Služio je misu posljednje večere Gospodnje na Veliki četvrtak, obred na Veliki petak te Vazmeno bdijenje na Veliku subotu na mađarskom jeziku. Bunjevački Hrvati na Veliki petak molili su križni put koji je predvodio velečasn Tomaskovity, a molitvu su čitale Vera Nakić, Lenka Svorenj, Teza Balažić i Anica Matoš, kazala nam je uz ostalo predsjednica Hrvatske samouprave Teza Balažić. Iako za Uskrs nisu imali bunjevačku misu, u nedjelju 24. travnja misno slavlje na hrvatskom jeziku služio im je velečasn Szabolcs Tomaskovity.

S.B.

Program je uljepšao tamburaški orkestar „Danubia“

Oltar kačmarske župne crkve

FOTO: FACEBOOK KATYMAR KATYMAR

Regionalno natjecanje vinogradara i vinara

U organizaciji Hrvatske samouprave Semelja i Mjesne samouprave Semelja te Hrvatskog kluba Augusta Šenoe održano je Regionalno natjecanje vinogradara i vinara. Proglašenje rezultata natjecanja bilo je u semeljskoj Hrvatsko-mađarskoj kući 25. ožujka uz dobru semeljsku sarmu i gibanicu, izvrsne uzorke vinskih kapljica i dobru glazbu.

U ime domaćina nazočne je pozdravio voditelj Hrvatskog kluba Augusta Šenoe Mišo Šarošac

Ljoprivrede Zoltán Ambrus nisu imali lak zadatak. Najboljim vinarom ocijenjen je vinar iz Harsánya István Kovács, koji je za tri uzorka osvojio tri zlata. Najboljim crnim vinom ocijenjeno je vino Ive Grišnika iz Kulinja, a najbolju autohtonu sortu ima podrum Šajnović iz Vršende. Radi se o sorti Csóka. Uzorke su na ocjenjivanje predali sljedeći vinari: Jenő Krasznai, László Pagonyi, Tibor Radics, Tamás Molnár, Géza Farkas, László Bazsdarevics, Márk Bosnyák, Péter Balázs, László Gálosfai, Károly Gyenes, István Kovács, Ákos Sásdi, Gyula Bari, Péter Maxim, János Norveczki, Zoltán Vörös, László Németh, József Magyar, Péter Magyar, János Pintér, Oszkár

Proglašenje rezultata okupilo je uz natjecatelje i predstavnike političkog života Hrvata u Mađarskoj, pa tako i predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana, glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozu Solgu i predstavnike hrvatske diplomacije u Mađarskoj u osobi generalnog konzula Drage Horvata, kao i brojne druge koje su u ime organizatora pozdravili predsjednik Hrvatske samouprave Semelja Mišo Šarošac i načelnik Semelja József Kumli, a nazočnima se prigodnim riječima obratio i generalni konzul Drago Horvat.

Pozivu organizatora su se odazvali brojni natjecatelji koji su na ocjenjivanje donijeli 61

Dio nazočnih

Trenutci radosti

uzorak vina. Od toga 29 uzoraka bijelih vina, 10 uzoraka rozea i 22 uzorka crnih vina. Ocjenjivački odbor zlatom je nagradio deset uzoraka, srebrom 20 uzoraka, broncom 12 uzoraka, a diplomom 12 uzoraka. Ocjenjivački odbor u sastavu direktor istraživačkog odjela pečuskog Instituta za istraživanje vina Péter Teszlák, vinar enolog József Cseke, vinar enolog Ladislav Kovač i inženjer po-

Odenwald, János Grisnik, Zoltán Erdorf, Mihály Ivánkovics, Mihály Sárosác, Zoltán Karácsony, Mihály Miátovics, Rózsa Kucsi Miátovics, Mihály Hepp, István Bosnyák, Kornél Kontár, István Buják, dr. György Reisz, Péter Cseh, György Perovics, László Bitter, Tamás Divják, dr. Elek Bolygó.

Branka Pavić Blažetin

Suradnja Osijek-Pečuh, prijateljstvo dugo 50 godina

Kako donosi portal osijek.hr 31. ožujka zamjenicu gradonačelnika Osijeka Jasenku Crnković sa suradnicima primio je gradonačelnik Pečuha Attila Péterffy sa suradnicima. Uzvratni je to susret, naime Péterffy je boravio u Osijeku sredinom siječnja i susreo se s osječkim gradonačelnikom Ivanom Radićem. Tada su istaknuti dugogodišnji odnosi koji se od 1973. godine grade na gospodarskim i kulturnim vezama. Iskazana je namjera unapređenja suradnje. Na pečuskom susretu govorilo se o ustroju buduće suradnje s naglaskom na produbljivanju gospodarske, turističke i kulturne suradnje. Tako je u pripremi proslava 50. obljetnice suradnje, očekuje se sudjelovanje grada Pečuha na 17. Sajmu lova, ribolova i turizma i 22. Motomobilu, koji se održava na osječkom Pampasu.

Yasmina Reza: Bog masakra

Na sceni Hrvatskog kazališta Pečuh 11. ožujka premijerno je izvedena predstava prema dramskom tekstu „Bog masakra” francuske spisateljice Yasmine Reze. Mađarski redatelj József Bodonyi uloge je povjerio Josipi Oršulić, Dejanu Fajferu, Martini Mandek, Vladimiru Andriću i Đuli Beriju. Ova crna komedija preispituje sliku „civiliziranog ponašanja” koje je tek maska (predstava) iza koje se kriju ljudski nagoni upakirani u obrazovanje, kulturu i pristojnost, koje oblikuje takozvani visoki srednji stalež. Sa svim „društvenim” očekivanjima koje status „europsko zapadnjačkog” nosi sa sobom. Ali igrati predstavu može se tek kratko vrijeme, jer maske hinjene uglađenosti padaju, želimo li to ili ne.

Zašto Yasmina Reza na daskama Hrvatskog kazališta Pečuh? O tome nam je ravnatelj Kazališta Slaven Vidaković rekao: „Razmišljao sam kako u ovoj kazališnoj sezoni treba postaviti ‚dramsku predstavu’. Teme kojima se bavi Reza su naša svakodnevica i brojni obiteljski problemi. To je zahtjevan tekst kako za glumce tako i za publiku, ali mislim kako je redatelj Bodonyi dobro riješio povjereni zadatak. Glumci su sat i četrdeset minuta uspjeli zadržati pažnju publike”.

Crna komedija Yasmine Reze igrana je na brojnim hrvatskim i mađarskim kazališnim scenama, a 2011. godine Roman Polanski prema scenariju Yasmine Reze napravio je i filmsku dramu (Carnage) s velikim glumačkim imenima. Planetarno uspješan tekst Yasmine Reze došetao se tako i na scenu Hrvatskog kazališta Pečuh. Scenografija sobe bračnog para Houllie poprište je priče. U posjet im dolazi bračni par Reille kako bi na civilizirani način riješili sukob koji se dogodio između njihovih

Trenutak za pjesmu

Želiš li ukrasti

Sunce s neba,
treba da kreneš njemu u susret.
Želiš li uzbrat trnovitu ružu,
ne smiješ se bojati trna.
Želiš li glasno da zaurličeš,
dužan si dobro razjariti grlo.
Želiš li možda žed da gasiš,
moraš da piješ, piješ, piješ.
Želiš li uzeti ženu do koje ti je stalo,
moraš napeti žile da je stigneš.
Želiš li otvoriti tajne srca,
dužan si druga, druga da nađeš.
Želiš li ukrasti sunce s neba,
trebaš naučiti vješto da kradeš.
Sunce se vidi danju.
Nemoj mu prići!
Tek kad noć se spusti, tad ćeš ga moći stići,
na konju vranu.
Pazi! Ne smiješ zavapiti sav od sreće!
TAD SUNCE TVOJE OSTAT NEĆE!

Stipan Blažetin „Suncu u oči”

sinova u kojem je jedan dječak drugome izbio dva zuba. Kako i priliči staležu srednje klase, Alain Reille je odvjetnik, Annette Reille pak savjetnica za upravljanje naslijeđenom imovinom, dok je Michel Houllié trgovac vodokotlićima, a Véronique Houllié nadobudna spisateljica i obožavateljica umjetnosti koja piše o tragediji afričkoga kontinenta. Upravo na ovom posljednjem temelji se scenografija, stan obitelji Houllié. Redatelj József Bodonyi predstavu je postavio u okvire „fingirane televizijske produkcije”. Naime, glumci i pozornica su tek dio jedne druge priče: „Tišina, snima se”, u igru nas i uvodi voditelj snimanja, a o čemu se radi podsjećaju nas glas i upute redatelja koji na trenutke prekida glumu kako bi glumce upozorio na greške i potrebu ponavljanja scene te natpis na ulazu u kazališnu dvoranu „Tišina, snima se”, čije značenje neobaviješteni gledatelj razjašnjava nakon odgledane predstave ako mu se oko zaustavi na istome.

Nadobudne Véronique i Annette, koje se inače dosađuju dok njihovi muževi rade, žele na civiliziran način izglati tučnjavu između njihovih sinova. Njihovi su muževi zaokupljeni nekim drugim prioritetima. Uspješan odvjetnik Alain je tek tjelesno prisutan, on je zaokupljen obavljanjem brojnih telefonskih razgovora, sebičan je i nezainteresiran, ne doprinosi rješavanju situacije već je svojim opaskama komplicira, što izbacuje iz takta njegovu suprugu. Michel je pak muž papučar koji naizgled pokušava smiriti histeriju svoje žene, dobronamjerman je, osim kada se radi o hrčku u njegovoj kući, kojeg unatoč kćerkinom moljenju pušta na ulicu.

Ali polako se ocrtava kako svi oni imaju različita gledišta na isti događaj i „veliki problem” koji zapravo i nije problem. Probleme imaju oni, duboko ispod kože koju nose svakodnevno. Priča počinje Véroniqueinom povrijeđenošću koja očekuje ispriku i priznanje krivnje druge strane, jer ipak je njenom sinu izbijanjem dva zuba nanijeta dugoročna šteta. I tako riječ po riječ, riječ na riječ, polako se skidaju maske uljudnosti, tolerancije, gostoljubivosti, humanosti, roditeljskog odgoja, ljubavi, lažnih empatija... Pred nama se razotkrivaju stvarna lica koja stoje iza uloga koje smo spremni glumiti u svojim životima, u kojima se ne snalazimo i koje nas frustriraju jer smo svjesni kako ih zapravo loše igramo. U nesputanom razotkrivanju Rezinih likova ne bi bilo sreće bez pomoći dobrog škotskog viskija, koji na trenutke pomiruje nepomirljivo. Razotkriva licemjerje i malogra-

đanštinu, ispraznost i dosadu, probleme kojima je zaokupljena autorica dramskog teksta. S puno elana glumci su odigrali povjereni im zadatak, iznjedrili jednu nadasve zanimljivu predstavu. S puno humora. Kojeg toliko voli i prepoznaje publika pečušskog Hrvatskog kazališta.

Nakon odgledane predstave pročitala sam zanimljiv tekst Lade Martinac Kralj „Šest komada plus jedna predstava” povodom premijere „Boga masakra” u režiji Nenni Delmestre u Hrvatskom narodnom kazalištu Split 2008. godine. Bila je to prva izvedba na hrvatskom jeziku. Prva izvedba na mađarskom jeziku igrana je 2009. godine.

Martinac Kralj piše kako se i u „Bogu masakra” dramska lica Yasmine Reze bore do iznemoglosti. Svatko brani svoju teoriju dječje svađe i tuče i vlastite odgojno-etičke stavove. Martinec Kralj piše: „Želi se dokazati teorija o istome. Zato se troši mnogo riječi. I svaka nova riječ traži

nove riječi. Govorenje umara, dokazivanje iscrpljuje, opsesivno inzistiranje na debatanju udara u zidove apsurdna. Građanski salon nastanjen višom srednjom klasom, dakle akademskim građanima više platežne moći, počinje se doimati kao ring. Gong za kraj i nastavak nove runde se ne čuje, ali kao da je ugrađen u srčani tlak svojih stanara. Zato se nitko ne predaje, a iznemoglost raste do krajnosti. Na krajnosti (opet u svome stilu) Reza ne stavlja točku, ali upravo tim postupkom kaže konačno. Spirala sukoba potpuno je besmislena kao i svijet u kojem je sukob potreban da bi se otvorili trenuci iskrenosti.”

Scenografiju potpisuje György Bátonyi, kostimografiju Fruzsina Istvánfi, lekturu dr. Dinko Šokčević, grafičko oblikovanje Szabina B. Farkas, asistenciju redatelja Đula Beri, oblikovanje svjetla Attila Specht, ton majstor je Tamás Laurer, rekviziter Jozo Kovačević, a garderobijerka Katica Bunjevac. *Branka Pavić Blažetin*

U Salanti 24. travnja 2022. godine

Uskrсни bal i obiĉaji u interpretaciji plesnog ansambla „Zorica” i zbora „Jorgovani”

Blagdan Kristova uskrsnuaĉa diljem Maĉarske proslavljen je sveĉanim misama, molitvama i procesijama, uz bojanje uskrasnih jaja, blagdanska jela i kolaĉe, uskrnsne ĉestitke, darivanje te pjesme u slavu Uskrsa. Djeca za Uskrs igraju tradicijske igre u koje su ukljuĉene i pisanice.

U sklopu ovogodišnjeg programa Hrvatska samouprava Erĉina organizirala je uskrсни bal, a predstavljen je i dio uskrasnih obiĉaja. Muškarci i Źene odjeveni u hrvatske narodne nošnje okupili su se na otvorenom kako bi Uskrs obiljeŹili neobiĉnim ritualom. Muškarci su Źene polijevali vodom. „Što je malo vode za dobru sreĉu”, rekli su nam organizatori. Radi se o starom obiĉaju koji svake godine izvode ĉlanove plesnog ansambla „Zorica”.

Posvuda su ih doĉekali ukusni zalogaji, blagdanska jela i kolaĉi.

„Pozdravljamo ĉlanove naŹeg plesnog ansambla i zbora pjesmom, vozeĉi se konjskom zapregom, te im se zahvaljujemo na njihovom cjelogodišnjem radu. Puno priĉamo, jedemo i pijemo zajedno, odlazimo u crkvu, a naveĉer organiziramo bal na kojem se zabavljamo do jutra”, rekao nam je dugogodišnji voditelj ansambla Marko Szili.

„Primili smo puno gostiju iz BudimpeŹte, Tukulje, Szazhalombatte, Andzabega i Dunaujvarosa. OdrŹali smo i tombolu, a u novoj nošnji nastupile su i ĉlanice

Polivaĉi

Nakon polijevanja svi se raduju

Zbor „Jorgovan”

Ukusni zalogaji

zbora „Jorgovani”, izjavila nam je predsjednica plesnog ansambla i udruge za oĉuvanje baštine Anita Goliĉ.

Za glazbeni ugoĉaj na balu se pobrinuo sastav „Kolo” iz Tukulje, a na kraju se i zaplesalo.

Svojim izvedbama i prepoznatljivom nošnjom ĉlanovi folklornog ansambla „Zorica” i zbora „Jorgovani” oduŹevili su okupljene, a dio bogate hrvatske kulturne baštine predstavili su i putem zanimljivih izlaganja.

Gotovo svaki mjesec odrŹavaju neku priredbu, a plesni ansambl u rujnu ove godine obiljeŹava petnaestu godišnjicu svog osnutka.

Neda Maretiĉ

U četarskoj Gori

Udruga za turizam kulturu i šport uz Pinku ima svoju klit

Četarska Gora sama po sebi je jaka destinacija za turizam, a i za stanovanje. Otkrili su to jur i oni ki su se u zadnji dvi ljeti, kako veli predsjednik Tamaš Ostrošić, oko stovimi, simo doselili. Pokidob teško i nje najde poštar u hiža prez numerov, kotrigi Udruge za turizam kulturu i šport uz Pinku, krenuli su u istraživanje, kako su se zvale negda u svoju dob parcele. I ne samo to, nego polipšali su i jednu klit, ka od ovoga ljeta im služi kot društvena baza.

Pri iskanju tako su našli zaduženiki stare dokumente iz 18. stoljeća, kako su grunti i vinogradi zvali na vrhuncu Gore „Za Kapelum“. Takova tabla kinči pri štiga gorskoga ulaza novu bazu Udruge za turizam kulturu i šport uz Pinku, a suprot placa na terasi, na žuti tablica se ovjekovječuju negdašnja imena dalnjih dijel četarske Gore: Šarkani, Jurket, Vilagoš, Čakanj, Jilovača, Merinka, Ravnica itd. „Kad smo lani u augustu obnovili Udrugu ter sam postao predsjednik“, začme povidajku bivši predsjednik Hrvatske samouprave Turma, rodnom iz Gornjega Četara, Tamaš Ostrošić, „pominali smo se sa sinom Thomasom, pokojnoga Ödöna Horvatha, ki danas živi u Austriji ter nam je on ponudio na hasnovanje besplatno, na pet ljet svoju jednu klit, ako se brinemo za nju. Rekao je da on rijetkokrat dojde i nam će rado posuditi, ako ju pravamo. Mi smo ju rado zeli, ali tako je bila napokana s dugovanji da smo morali najprlje sve vansnositi, onda smo nek mogli začeti obnovu“, povida dalje peljač Udruge, ki nas invitira u dvosobnu prostoriju na katu. Prva se more hasnovati kot izložbeni prostor s ormarom, nutri vina sa stolom i klupi, a u drugoj prostoriji grede u originalnom formatu, stara kahja, na stijeni kipici i njev grb u društvu četarskoga zidnoga kalendara. Na stolu u čripu rozmarin, a na stijeni porculanski križ. Ovde ti stane vrime, i na malom obločiću se svitlina šurla nutra. „S notarinkom smo papiroše napravili, što investiram u nju, to će biti naše. Ako moremo var-

Pred klitom Udruge (sliva): Tamaš Ostrošić, Stjepan Vadlja i Tivadar Čeri

Predsjednik je od lani Tamaš Ostrošić

U klitu je sve ostavljeno u prethodnom stanju

kade pinez dobiti, to ćemo probati. Momentalno ovako stojimo“, a to ni malo, repliciramo na predsjednikove riči, gdo još dodaje da svaki član more simo donesti svoje vino. Morebit će se moći ovde i prodavati, ali i kušati zlatna, ali črljena kapljica. Kad budu sjednice, moru se ovde održati, a vjerojatno neće se nigdor tužiti na ovde potrošeno vrime. Pod katom je i pivnica, istina to još nije za posjet, ali na protuliće gvišno će duglje i već morati djelati člani da u red držu svu okolicu. Plani su gotovi, kako će u ljeti terasu ljudi napuniti i lipo u hladu družiti se. Za vinare bit će i nadalje programov. Tehnička predaja je bila još u fašenjku, a predvidjen je i gorski sastanak vinarov s mašnim blagoslovom u kapeli.

Tiho

Martinački narodnosni vrtić

Martinački dvojezični narodnosni hrvatski vrtić vodi Katica Begovac, uz još dvije odgajateljice, Jutku Ivanac Kovačević i Marijanu Rontu te od siječnja ove godine jednu dadilju, Mirjanu Fenyvesi. Tu su i dvije djelatnice iz državnog programa javnih radova. Svi djelatnici vrtića znaju hrvatski jezik.

„Imamo prekrasan vrtić, u Ulici Rákóczi na broju 10., doduše zgrada je dospjela za obnovu“, rekla mi je Katica. Održavatelj vrtića kao gestor je Udruga dječjih vrtića Martinci (Felsőszentmártoni Óvodai Társulás) koju su utemeljile Samouprava Martinaca i Samouprava Križevaca kao pridruženi član. Katica mi je rekla kako sada u vrtiću imaju dvadeset i osmero mališana. Radi se u jednoj odgojnoj skupini s velikim elanom. Svaki mjesec imaju tematski tjedan, koji je veoma popularan među djecom, odgajateljicama i roditeljima. Radi se po dvojezičnom, hrvatsko-mađarskom odgojnom programu. Vrtić ima dvije sobe.

Svi zajedno

Najviše volimo bojati i crtati

Vrtić pohađaju djeca iz Martinaca, Križevaca, Lukovišća, Novog Sela i Potonje. Svaki dan seoski autobus ide po djecu u spomenuta naselja i dovozi ih u vrtić te ih u poslijepodnevним satima vozi kući. Štoviše, četvero djece ne mogu stati u autobus te ih roditelji sami dovoze i odvoze. Djeca u martinački vrtić dolaze i zato jer su u lukoviškom hrvatskom narodnosnom vrtiću sva mjesta popunjena.

Iz Lukovišća dolazi troje mališana, iz Potonje dvoje, iz Novog Sela četvero, iz Križevaca tri mališana. Ostali polaznici su iz Martinaca. Na žalost, malo je mladih obitelji u selu, mladi se odseljavaju trbuhom za kruhom i ostavljaju rodno selo. Većina djece dolazi u vrtić tako da ne zna hrvatski jezik, ili tek jako malo. „Pokušavamo cijeli dan koristiti hrvatski jezik, i u igri i na dvorištu, u cjelodnevnoj komunikaciji“, rekla mi je Katica. Polovica od ukupnog broja djece je hrvatskog porijekla, ali ima među njima i Mađar, Roma i ostalih. Do sada su djeca iz vrtića ostajala u prvom razredu škole u Martincima. Hrvatska samouprava Martinaca podržava brojne programe koji se odvijaju u vrtiću, ali pomaže i u nabavi namještaja: za vrtić su prije dvije godine kupili šest stolova i trideset stolica, a krajem prošle godine pak opremu za krevetiće.

Pričaju mi o svojim tematskim tjednima, koji su više nego zanimljivi. Siječanj

Vješte ruke

U igri

je protekao u znaku „čarobno zaleđenog svijeta“, veljača je bila u znaku maškara, a uskoro će se početi pripremati za dan majki. Uče se pjesmice, pjeva se i recitira, pleše i izrađuju figurice, crta se i boji. Vrtić radi cijelu godinu, zatvoreni su samo tijekom ljeta, ali tek dva tjedna. Tako da je djeci i roditeljima vrtić na raspolaganju. Pandemija ih nije ograničila u radu, održavala su se dežurstva, oni koji nisu bili bolesni pohađali su vrtić. Štoviše, na prijedlog roditeljske zajednice napravili su dvadeset paketa s poklonima. Kutije su odnijeli na poštu i poslali poklone onoj djeci kojima su potrebni.

B.P.B.

Mala stranica

Svjetski dan plesa

Svjetski dan plesa slavi se od 1982. pod pokroviteljstvom UNESCO-a. Obilježava se svake godine 29. travnja u spomen na francuskog plesača i koreografa Jeana Georges Noverrea (29. travnja 1727. – 19. listopada 1810). Noverre je autor Pisama o plesu i baletu, a smatra se jednim od najvećih plesnih reformatora. Poznajemo bezbroj vrsta plesova, od latinoameričkih, folklornih do standardnih, ali podjednako svaki od njih znači spoj energije, strast, emociju i ritam koji plesač spaja u jedinstvenu umjetničku izvedbu.

PET RAZLOGA ZA PLES

- Ples povezuje ljude – ples pomaže ljudima iz različitih sredina da se upoznaju, da se bolje razumiju i povežu jedni s drugima. Plesom se mogu obrisati sve različitosti koje dijele ljude.
- Ples je dobar za mentalno i fizičko zdravlje – ples je izvrsna alternativa odlaska u teretanu. Ne trebate biti profesionalni plesači da biste se uključili u ples i istovremeno vježbali tijelo, razbistrili um, ublažili stres i napunili se pozitivom.
- Ples je univerzalni jezik – ples je jedan od najmoćnijih i najsvestranijih oblika izražavanja putem kojeg izvođači mogu prenijeti poruku, izražavati svoje osjećaje na način koji može razumjeti svatko.
- Ples je povezan s glazbom – glazba je gorivo za ples, kroz ples se sve više povezujete s glazbom.
- Plesna zajednica – svaki plesni stil ima zajednicu ljudi koji se redovito okupljaju, koja dokazuje da postoje istomišljenici s kojima se možete družiti.

Mali kviz - Poznaješ li plesove?

1. Koji europski grad je poznat po tradiciji održavanja balova?
a) Budimpešta b) Zagreb c) Beč
2. S kojeg kontinenta potječe tango?
a) iz Latinske Amerike b) Europe c) Australije
3. Koji ples je karakterističan za Brazil?
a) samba b) valcer c) čardaš
4. Odakle potječe polka?
a) Slovačka b) Slovenija c) Poljska
5. Koje kolo se pleše bez glazbene pratnje?
a) bunjevačko b) ličko c) šokačko
6. Moreška je ples s mačem koji se još čuva u Hrvatskoj. U kojem gradu plešu morešku?
a) Dubrovnik b) Osijek c) Korčula
7. Koji ples se pleše na Straussov skladbu „Na lijepom plavom Dunavu“?
a) čardaš b) kolo c) valcer
8. U kojoj zemlji je nastala cha cha cha?
a) u Braziliji b) u Kubi c) u Španjolskoj

Hodočašće za mir

Hrvatska samouprava Zalske županije uoči uskrasnih blagdana priredila je hodočašće za djecu pomurskih škola od mlinaračke do pustarske crkve.

Mali hodočasnici, tj. učenici hrvatskih osnovnih škola iz Boršfe, Kerestura i Serdahela okupili su se pred crkvom Kraljice svete krunice u Mlinarcima gdje su ih dočekali predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije Marija Vargović i bogoslov Katoličkog i bogoslovnog fakulteta u Zagrebu Martin Bences. Na samom početku predsjednica je

Hodočasnici pred crkvom svete Ane

govorila o važnosti hodočašća. Predložila je da se hodočašće posveti miru, te svatko uz svoju osobnu molitvu i nakanu moli i za mir u svijetu, jer se, kao što znamo, nedaleko od mađarskih granica vodi rat. Bogoslov je objasnio značenje hodočašća pri kojem se vjernici okreću sebi i udaljavaju od svakodnevnog života kako bi se mogli potpuno usredotočiti na Boga. Martin je zamolio djecu da to učine i oni te se tijekom hodočašća od mlinaračke do pustarske crkve pokušaju posvetiti takvoj nakani. Skupina malih hodočasnika u mlinaračkoj crkvi izmolila je molitve „Očenaš...“ i „Zdravo Marijo...“ na hrvatskom jeziku i otpjevala crkvenu pjesmu „Daruj nam mir“ i krenula prema Pustari. Hodočasnike su predvodili članovi Povijesne postrojbe Zrinskih kadeta i jedan učenik sa svetim križem, a cijelim putem pjevali su mađarske i hrvatske crkvene pjesme. Organizatori su za male hodočasnike pripremili i iznenađenja, na pojedinim postajama postavljali su im pitanja u vezi s uskrsnim događanjima, a točni odgovori nagrađeni su prigodnim darovima. Nakon dolaska do crkve svete Ane u Pustaru obišli su i postaje križnog puta, gdje su čitali molitve na hrvatskom i na mađarskom jeziku. Na kraju hodočašća svi sudionici podareni su prigodnim darovima.

Beta

Nastavlja se suradnja sa zagrebačkom ustanovom

Keresturska Osnovna škola „Nikola Zrinski“ još 2017. potpisala je sporazum o uzajamnoj obrazovnoj suradnji s Fakultetom hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. U sklopu te suradnje povezala se sa zagrebačkom Osnovnom školom Retkovec s kojom je ostvarila nekoliko zajedničkih projekata. Iako je pandemija otežala jačanje suradnje međusobni posjeti postupno se vraćaju. Predstavnici zagrebačke škole 8. travnja gostovali su u keresturskoj ustanovi sa željom da i dalje pomažu u tamošnjem podučavanju hrvatskog jezika.

Ravnatelj zagrebačke ustanove Jako Šuker i ravnateljica keresturske osnovne škole Beata Hermann izrazili su želju za daljnjom suradnjom, naglasivši kako će prema svojim mogućnostima i dalje organizirati uzajamna gostovanja učenika. Zahvaljujući toj suradnji i dosada su učenici keresturske škole tjedan dana boravili u zagrebačkoj ustanovi gdje su sudjelovali na satima hrvatskoga jezika i upoznavali se sa znamenitostima glavnoga grada Hrvatske. Zauzvrat učenici iz Zagreba bili su sudionici Međunarodnog dječjeg fašnika i programa Dana Nikole Zrinskog u Keresturu. Djelatnici zagrebačke škole nude i stručnu pomoć pa su tako ovaj put učiteljice hrvatskog jezika Marica Motik i Zrinka Katalinić održale stručno usavršavanje pod naslovom „Dramske metode u poučavanju hrvatskoga jezika“ u kojem su sudjelovali i nastavnici hrvatskih pomurskih škola. Učiteljice su predstavile razne metode razvoja komunikacijskih sposobnosti, pamćenja riječi i rečenica i usvajanja leksičkog znanja učenika koje se mogu rabiti i u našim narodno-

Dio sudionika usavršavanja

snim školama. Bilo je riječi i o tome da će zagrebačka škola sljedeće godine ugostiti pomurske nastavnike i omogućiti im upoznavanje drugih korisnih metoda podučavanja hrvatskog jezika.

Beta

Blagoslavljanje bizonjskoga križa kraj ceste

FOTO: ZSOLT LENGYEL

Na Macicnu nedilju bizonjski vjernici su iz sela hodočastili do obnovljenoga križa pored državnoga puta, koji pelja od Staroga Grada do Požuna. Negdašnji stari križ, kako se more preštati u Martinšičevoj monografiji Bizonje, dao je postaviti najvjerojatnije u drugoj polovici 18. stoljeća, Andraš Tauber, rodnom iz Bizonje, ki se je u svojem 52 ljetu žitka domom vratio, 1787. ljeta po raspušćanju redovnikov. Po dokumenti, služio je kroz 24 ljeti kot domar u starogradskom kloštru kapucinov. Zadnju veću obnovu je dala napraviti na spomeniku familija Nusszer. Ovom prilikom je novi kameni križ postavljen od dobrovoljnih darov seljakov, a čudami su ponudili besplatno svoje djelo na mjestu. Seoska samouprava Bizonje je takaj pomogla da raspelo kraj puta na molitvu poziva u dostojnom slavlju putnike, kot i domaće vjernike. Novi Tauberov križ je tako 10. aprila, u nedilju, za otpodnevnom vičernjom blagoslovio, u hladnom, godinastom vrimentu, prelat Franjo Benković, rodnom iz Bizonje.

Tiho

Svinjokolje - Sautonc na Plajgori

Kod nas se veli malo nimški, sautonc ili zaklanje svinje. Bilo je na vikend cirka dva miseca, pri pandemiji, samo 8-9 ljudi, ali va svaki stan smo krvne, mesne, jatrene kobasice za kušanje odnesli. Ostatak je u fridžideru i 12. junija, u nedilju, na seoskom svečevanju, ćemo perkelt kuhati, plajgorski i divlji gulaš, po mojem receptu.

Vince Hergović

FOTO: SEOSKA SAMOUPRAVA PLAJGORA

Hrvatsko shodišće u Juru

nedilju, 1. maja 2022.

325 ljet krvnih suz na milosnom kipu
50 ljet skupnoga hrvatskoga shodišća

10.00h svetačna sveta maša

predvodi prečasni gospodin prelat kan. Ferenc Benković,
farnik fare Duha Svetoga u Juri
oblikuje kantor dr. Jive Maasz

14.00h pobožnost

predvodi prečasni gospodin prelat kan. Ferenc Benković,
farnik fare Duha Svetoga u Juri
oblikuje kantor dr. Jive Maasz

Izdaje: Hrvatski vikarijat Željezanske biskupije, ulica sv. Roka 21, A-7000 Željezno, P.K. 20/1-2022
Odgovorni: ravnatelj hrvatskih shodišćev, biskupski vikar kan. duh. savj. mag. Zeljko Odošaić,
tajnica Hrvatskoga vikarijata Agnija Bubić; foto: © arhiv

**HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA
I HRVATSKI VRTIĆ, OSNOVNA ŠKOLA
I UČENIČKI DOM SANTOVO**

srdačno vas pozivaju na

**DAN HRVATSKOG
ŠKOLSTVA U MAĐARSKOJ**

Priredba će se održati 7. svibnja
2022. godine s početkom u 11⁰⁰ sati
u Domu kulture Santova (Kossuth Lajos utca 54.)

PROGRAM:

- Pozdravni govori
- Prigodni program učenika santovačke hrvatske škole
- Predavanja o hrvatskom školstvu u Mađarskoj, predavači:
dr. sc. Stjepan Blažetin
Joso Šibalin
- Uručenje plaketa
- Obilazak nove školske zgrade u izgradnji
- Domjenak

BARANJA

Udruga baranjskih Hrvata 7. svibnja 2022. godine organizira tradicionalno natjecanje baranjskih hrvatskih ribiča na mišljenjskom srednjem jezeru 7. Na natjecanje se može prijaviti po jedna dvočlana ekipa iz svakog hrvatskog naselja. Okupljanje je ujutro u šest sati. Natjecanje počinje u 6.30 sati i traje do 13.00 sati, nakon kojeg slijedi proglašenje rezultata i zajednički ručak. Nakon natjecanja ribiči do večeri mogu nastaviti loviti ribu, rekla nam je predsjednica Udruge Marijana Balatinac.

STARIN

Izvanredni izbori za načelnika Starina održat će se 3. srpnja 2022. godine. Nakon iznenadne smrti načelnika Starina Šandora Matorica krajem prošle godine raspisuju se izbori. Kandidati za načelnika listiće potpore trebaju predati Mjesnom izbornom uredu do 30. svibnja. Potreban broj preporuka izbornom povjerenstvu će objaviti 28. travnja. Birači će obavijest o izborima dobiti do 13. svibnja. Izborna kampanja traje od 19. travnja do 3. srpnja u 19 sati.

HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA

srdačno vas poziva na

DAN HRVATSKOGA TISKA

Priredba će se održati 5. svibnja 2022. godine s početkom u 10⁰⁰ sati u Hrvatskom klubu Augusta Šenoe (Pečuh, ul. Esze Tamás 3.)

PROGRAM:

10:00

Pozdravni govori

10:15 – 11:00

dr. Silvestar Balić: Uloga vjerske literature u nakladništvu Hrvata u Mađarskoj
Lilla Trubić: Hrvatski katolički kalendari u Mađarskoj nakon 1945. godine
Milica Klaić-Tarađija: Zornica i Zornica nova

11:00

Pauza

11:15 – 12:15

Branka Pavić-Blažetin: Hrvatski glasnik - postojan čuvar vjerskog identiteta Hrvata u Mađarskoj
Timea Šakan-Skrlin: Vjerska tematika u Hrvatskoj kronici za vrijeme pandemije
Gordana Krizman, Marija Belošević: Hrvatski katolički mediji u virtualnom prostoru

12:15

Diskusija

13:00

Ručak

Srdačno vas očekujemo!

HARKANJ

U Harkanju djeluju tri narodnosne samouprave, hrvatska, njemačka i srpska. One su 24. travnja u gradskom Domu kulture priredile zajednički kulturni program pod naslovom „Budite nam gosti“. Potporu održavanju programa dale su tri spomenute samouprave, Hrvatska samouprava Baranjske županije i Savez njemačkih samouprava u Baranji. Nastupio je mohački KUD Mohač, nakon čega tronacionalna plesačnica uz svirku Orkestra Millich.

SENTIVAN

Hrvatska samouprava Sentivana 30. travnja 2022. godine priređuje Bunjevačko prelo koje će se održati u mjesnom Kulturnom domu s početkom u 19 sati. Goste će zabavljati orkestar „Čabar“. Bal se organizira s naramkom, ali će biti osiguran bife.

ŠIKLOŠ

U sklopu brojnih trodnevnih programa kojima je početkom travnja u Šiklošu obilježena 45. godišnjica proglašenja gradom održan je i koncert Tamburaškog sastava Gazde. Publiku su tom prilikom neposredno prije samog koncerta pozdravili generalni konzul Drago Horvat, direktorica TZ Donji Miholjac Melita Vidaković i predsjednica Hrvatske samouprave Šikloša Timea Bockovac, inače i koordinatorka za suradnju grada Šikloša s Donjim Miholjcem. Veze dvaju gradova su dobre, a početkom ožujka dogovoreno je produbljivanje suradnje na polju turizma, kulture i sporta između gradova prijatelja.